

Flera språk i förskolan

Stödmaterial för språk och kunskapsutvecklande arbetssätt, SKUA, i Norrtälje kommuns förskolor.

Detta dokument beskriver vårt gemensamma synsätt kring språk och kunskapsutvecklande arbetssätt, SKUA, i Norrtälje kommuns förskolor.

Dokumentets syfte

Detta dokument syftar till att förtydliga vårt gemensamma synsätt kring vad som krävs för att skapa goda förutsättningar för ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för alla barn i våra förskolor.

Sammanfattning

- I våra förskolor använder vi ett utvidgat språkbegrepp som innefattar såväl olika verbala språk som ickeverbala kommunikationsformer. till

exempel gester, kroppsspråk, tecken, bilder, media, symboler och estetiska uttryckssätt.

- Svenska är förskolans huvudspråk. Alla barn ska ges goda förutsättningar att utveckla det svenska språket.
- Modersmål är det första språket/språken barnen möter. Barnet ska alltid ges möjlighet att utveckla och använda sitt/sina modersmål.
- En mångfald av språk är en tillgång och används som en naturlig del i utbildningen.
- Stöd till olika språk och uttryckssätt i olika former ska vara levande i utbildningen och i barnens vardag.
- Barnen ska få möjlighet att utveckla såväl vardags- som kunskapsrelaterat språk.
- Kompetent personal/pedagoger med fler än ett språk är en tillgång i förskolan.
- När det gäller minoritetsspråken och svenskt teckenspråk har förskolan ett utökat ansvar för att främja barnets språkutveckling i det språket.
- Norrtälje kommun är ett finskt förvaltningsområde. Det finska språket har därför en särskild ställning.

Nödvändiga förutsättningar i arbetet

- En kartläggning av barnets språk, intressen och erfarenheter sker alltid i samband med att barnet börjar i förskolan.
- Förskolan har en god kommunikation med barnets föräldrar/vårdnadshavare.
- Förskolan erbjuder ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för att möta alla barn.
- Tolk eller pedagog som talar familjens modersmål medverkar vid behov på till exempel utvecklingssamtal.
- Minst en förskola i kommunen erbjuder finskspråkig pedagog som delvis bedriver finskspråkig undervisning.

- Vi använder tolk när vårdnadshavare eller pedagoger upplever ett behov av detta exempelvis vid svåra samtal.
- Vi strävar efter att pedagoger som talar barnets språk ska kunna fungera som stöd under barnets första tid på förskolan.

Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt

I våra förskolor lyfter vi fram mångfalden av språk och visar att alla språk är värdefulla. Vi ser på språk utifrån ett utvidgat språkbegrepp som både innefattar flera verbala språk och ickeverbala språkliga uttrycksformer som till exempel gester, kroppsspråk, tecken, bilder, media, symboler och estetiska uttryckssätt. Barnen ska få möjlighet att använda många språkliga uttrycksformer. Trygghet, identitetsskapande och kunskapsutveckling går hand i hand. Språk och kommunikation är en förutsättning för alla delarna.

Det svenska språket är förskolans huvudspråk. Barnen i förskolan ska få höra talat språk, de ska få tala språk, de ska få samtala om språk och de ska få leka med språk. I en stimulerande lärmiljö där svenska språket används av både barn och vuxna ska alla barn få förutsättningar att utveckla en rik och nyanserad svenska. Även om andra språk är viktiga och ska lyftas fram på många olika sätt, så får vi aldrig glömma bort att samtala på svenska med alla barn i många olika situationer.

Barnens modersmål ska också få ta plats i förskolan. Detta bidrar till att stärka barnens identitet och självkänsla. Även om vi inte har flerspråkiga pedagoger kan vi ta hjälp av både vårdnadshavare och digitala tjänster för att lyfta fram barnens språk. Vi kan till exempel förstärka viktiga ord i vår undervisning eller lära oss en sång från någon annan kultur.

Barn utvecklar sitt språk hela tiden, men det förutsätter samspel med andra som kommunicerar. Som pedagog är det därför viktigt att på ett medvetet sätt samtala och leka med språket i alla olika sammanhang, benämna upplevelser och ge nya ord. I meningsfulla sammanhang uppmuntras barnens språkande, vilket visar på vikten av att utgå från barnens intressen och erfarenheter.

I ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt är det viktigt att pedagogerna stöttar utvecklingen från det enkla vardagsspråket till ett mer avancerat kunskapsrelaterat språk. Det kunskapsrelaterade språket är mer abstrakt och växer fram i processer där barnen får utforska, benämna och skapa mening. Språket är viktigt för att kunna utveckla tänkandet, göra generaliseringar eller

kategoriseringar samt för att kunna reflektera. Det innebär att vi behöver ett kunskapsrelaterat språk för att kunna utvecklas kognitivt.

Att stretcha språket (engelska: pushed output) är ett uttryck som används när barnen stöttas till att använda språk som är lite bortanför den nuvarande språkförmågan, för att skapa en djupare språkkunskap. Den mesta utvecklingen sker i det som Vygotskij benämner som den proximala utvecklingszonen, när svårighetsgraden kräver stöttning av omgivningen. Det gäller även språket.

Våra förskolor är flerspråkiga, vilket innebär att:

- alla barn ges möjlighet att uttrycka sig, det är en demokratisk rättighet,
- vi använder flera uttryckssätt för att skapa möjlighet för alla barn att uttrycka sig och därmed utvecklas kognitivt,
- vi arbetar för att öka förståelsen och är öppna för samhällets mångfald,
- vi har barn som av olika anledningar behöver flera språkliga uttryckssätt för sin kunskapsutveckling.

Finskt förvaltningsområde

Kommunen ska enligt minoritetslagen erbjuda barn vars vårdnadshavare begär det, plats i förskoleverksamhet där hela eller delar av verksamheten bedrivs på finska. Med förskoleverksamhet avses förskola eller annan pedagogisk verksamhet som erbjuds i stället för förskola, till exempel familjedaghem. Vårdnadshavare som önskar finskspråkig undervisning ges förtur till plats på denna förskola.

Samtal med kartläggning av barnets erfarenheter och språkanvändning

I förskolans läroplan framgår det med tydlighet att vi ska arbeta med barnens alla språk och kulturer samt att vi ska ta utgångspunkt i barnens intressen, kunskaper och erfarenheter för att därigenom skapa meningsfulla sammanhang. För att vi ska lyckas med det krävs kunskap om det enskilda barnets förutsättningar och behov.

Vi behöver i samband med att barnet börjar i förskolan få kunskap om vilka språk de möter i sin vardag, hur mycket de pratar sitt modersmål, vilka

intressen, erfarenheter och kunskaper barnen har med sig till förskolan samt vilka olika uttrycksformer barnen väljer att använda för sin kommunikation.

För att säkerställa att varje barn ges likvärdiga förutsättningar är det viktigt att kartläggningen görs på samtliga barn i barngruppen. Syftet är att ta reda på mer om barnets språkliga erfarenheter för att kunna ta tillvara dessa och ge en bredare bild av barnets förutsättningar. Det språk- och kunskapsutvecklande arbetssättet bör återspegla det resultat som kartläggningen visar, både på individ och gruppnivå. De enskilda barnens språkliga erfarenheter, kompetenser och förutsättningar bildar grunden för arbetssättet i barngruppen.

Forskning pekar också på att en av de mest betydelsefulla framgångsfaktorerna för barnens måluppfyllelse är att vårdnadshavarna känner sig delaktiga i barnens utbildning och kan stötta sina barn.

Det huvudsakliga syftet med samtal och kartläggning är därför:

- Att kartlägga barnens intressen, kunskaper, erfarenheter och behov, både kring barnens alla språk och uttryckssätt samt i vilka sammanhang de använder dessa. Detta för att skapa en grund till vår undervisning och utbildning.
- Att göra vårdnadshavare delaktiga, skapa ömsesidig förståelse för varandras sätt att se på språkutveckling samt informera om förskolans uppdrag.

I samband med att barnet börjar på förskolan behöver vårdnadshavarna få information om hur introduktionen går till, vad de behöver känna till om utbildningen i förskolan, lärplattform och närvarohantering med mera. Vi behöver också informera om hur vi tänker kring språkutveckling och modersmål samt om hur samverkan mellan förskola och vårdnadshavarna ska ske.

I samtal med vårdnadshavare vill vi:

- Fånga familjens tankar kring barnets språkutveckling
- Synliggöra barnets förkunskaper för att kunna använda som ett underlag i vår planering

- Informera om förskolans uppdrag utifrån läroplanen samt berätta om hur vi arbetar med det
- Stärka vårdnadshavarna i att fortsätta prata sitt starkaste och mest känslomässiga språk med barnet samt att ge barnen möjlighet att utveckla ett kunskapsrelaterat språk även på det språk de använder i familjen.

Vårdnadshavarna ska få möjlighet att ta del av samtalsunderlaget, vilka frågor vi kommer samtala kring, i god tid innan samtalet ska genomföras. Inför samtalet finns även frågor till barnet. När förutsättningarna finns för barnet att själva svara på frågor använder vi dem.

Kartläggningen av barnets erfarenheter och språkanvändning kan ske med stöd av frågor som finns i bilaga. Kartläggning av barnets språkdomäner kan även göras med stöd av tankekarta, som också finns som bilaga. Tankekartan/frågor kan användas som samtalsunderlag för att få syn på de flerspråkiga barnens totala språkanvändning, både modersmål och andra språk. Genom det kan man få syn på när, var och med vem barnet använder sina olika språk och i vilka situationer (domäner) de olika språken används. Se Material för inspiration.

Samtalet avslutas med att skriva någon eller några överenskommelser tillsammans med vårdnadshavarna. Dessa överenskommelser blir en bas för vår vidare planering i arbetslaget.

Det är viktigt att kommunikationen med vårdnadshavarna fungerar tillfredställande. När pedagog eller vårdnadshavare känner behov av det använder vi därför tolk. I de fall det finns pedagog som talar familjens modersmål kan det vara lämpligt att denna pedagog leder eller deltar vid mötet. Vi undviker så långt det är möjligt att använda vårdnadshavarnas familj och vänner som tolkar.

Oavsett hur kartläggningen görs måste det finnas en genomtänkt plan för hur informationen ska användas för att gagna barnets trygghet, utveckling och lärande. Något som också måste följas upp regelbundet under barnets tid på förskolan.

Mer information och inspiration finner du i bilagorna

1. Inspiration kring:
 - Information till vårdnadshavare
 - Olika former av samtal
 - Förslag på frågeställningar för kartläggning av barnets erfarenheter och språkanvändning
 - Förslag på underlag i form av tankekarta för kartläggning av språkdomäner
2. Vad säger lagen?
3. Definitioner

Bilaga 1

Inspiration

Inspiration kring information till vårdnadshavare

Innan barnet börjar på förskolan bjuds barnets vårdnadshavare in till någon form av informationsmöte. Förskolan kan också lämna ut information skriftligt. Denna information bör innehålla beskrivning kring hur vi arbetar för att alla barn ska utveckla sina språk och att vi i samband med introduktionen bjuder in till ett samtal där vi vill veta mer om barnets språkanvändning, intressen och kunskaper.

Förslag på information:

Förskolan har ett brett uppdrag som beskrivs i förskolans läroplan, Lpfö 18. Där beskrivs bland annat att förskolan ska lägga grunden för barnens förståelse för olika språk, att barnen ska få möjlighet att utveckla sitt modersmål samt att vi ska utgå från det barnen visar intresse för och deras tidigare erfarenheter.

I våra förskolor är svenska huvudspråket. Alla barn som går i våra förskolor kommer att möta svenskan och vårt största fokus ligger på att utveckla det språket. Samtidigt är det viktigt att barn som har ett annat eller andra modersmål ges möjlighet att stärkas även i dessa. I de allra flesta förskolor finns inte pedagoger som kan tala barnens modersmål, utan för oss handlar det mer om att uppmuntra och lyfta fram det positiva med mångfalden av språk. Vi tar också hjälp av er som vårdnadshavare, pedagoger på andra förskolor i kommunen och digitala verktyg för att komplettera vår utbildning med barnens språk på olika sätt.

I de allra flesta fall är det bästa för barnen att man i hemmet pratar sitt modersmål med barnet. I och med att du som vårdnadshavare kan använda språket för att visa alla dina känslor och nyanser i uttryck, utvecklas barnets språk på bästa

sätt. Ett väl utvecklat modersmål ger bättre förutsättningar även för att lära sig ett andra språk. Språket är en förutsättning för kunskapsutvecklingen. Vi vill därför uppmuntra er att använda ert/era modersmål med barnen.

I samband med introduktionen kommer vi bjuda in er till ett samtal. På detta samtal vill vi följa upp er upplevelse av introduktionen och svara på frågor som kan ha uppstått. Vid detta samtal kommer vi också att ställa frågor om barnets språkanvändning, intressen och erfarenheter. Det gör vi för att det sedan ska kunna ligga till grund när vi planerar vår undervisning.

Se även informationsmaterial till vårdnadshavare på Norrtälje kommuns hemsida. Den informationen finns översatt till flera språk.

Inspiration kring olika former av samtal

I samband med att ett barn börjar på förskolan sker flera samtal och möten med olika syften. Samtalen kan ske på olika sätt utifrån vad som är lämpligt och kan också se olika ut på olika förskolor utifrån behov. De kan ske enskilt eller i grupp, på plats, via telefon eller digitalt, för sig själv eller i kombination med andra samtal. *Det viktigaste är inte hur och när samtalen genomförs utan att de faktiskt blir gjorda och de görs med ett nyfikat förhållningssätt.*

Innan barnet börjar på förskolan behöver vårdnadshavarna få information om hur introduktionen går till, vad de behöver känna till om utbildningen i förskolan, Unikum, Tempus mm. Vi behöver också informera om hur vi tänker kring språkutveckling, modersmål och kommande samtal. Informationen kan om så önskas ges i grupp vid ett informationsmöte.

För att få förståelse och kunskap om barnet behöver vi kort mötas för en presentation. Detta sker i nära anslutning till att barnet börjar på förskolan, senast första dagen på introduktionen. Fokus då är att visa intresse för barnet och hur vi bäst kan möta hen. Mötet sker med den enskilda familjen. Det kan göras via telefon, i samband med informationsmöte eller i kombination med introduktionssamtal.

Introduktionssamtal: I samband med att barnet börjar på förskolan bjuder vi in vårdnadshavarna till ett introduktionssamtal. Under detta samtal följer vi upp introduktionen, ger möjlighet för vårdnadshavarna att ställa frågor samt gör en kartläggning av barnets språk, intressen och erfarenheter.

Utvecklingssamtal: Varje läsår erbjuds vårdnadshavarna minst ett utvecklingssamtal. Vid samtalen följs barnets språkanvändning, intressen, erfarenheter och kunskaper upp. Vi utvärderar tidigare överenskommelser och skriver nya.

Förslag på frågeställningar för kartläggning av barnets erfarenheter och språkanvändning

På första samtalet behöver vi få kunskap om vilka språk barnen möter i sin vardag, hur mycket de pratar sitt modersmål, vilka intressen, erfarenheter och kunskaper barnen har med sig till förskolan samt vilka olika uttrycksformer barnen väljer att använda.

Vilka av nedanstående frågor du väljer att använda växlar från familj till familj och är något pedagogen måste ta ställning till i varje enskilt fall.

Förslag på frågor till barnet

- Hur känner du dig när du är på förskolan?
- Kan du berätta om något som du tycker är roligt att göra, hemma eller på förskolan?
- Hur vill du att det ska vara när du är på förskolan? Är det något du hoppas på att få vara med om?

Förslag på frågor till vårdnadshavare - Introduktion och förväntningar

- Hur upplevde ni och ert barn introduktionen till förskolan? Vad var bra och vad hade vi kunnat göra annorlunda?
- Vad har ni som vårdnadshavare för förväntningar på utbildningen i förskolan?
- Vad tror du att ditt barn har för förväntningar på förskolan?
- Vad önskar du att ditt barn får lära och erfara på förskolan?

Förslag på frågor för kartläggning av barnets erfarenheter och språkanvändning

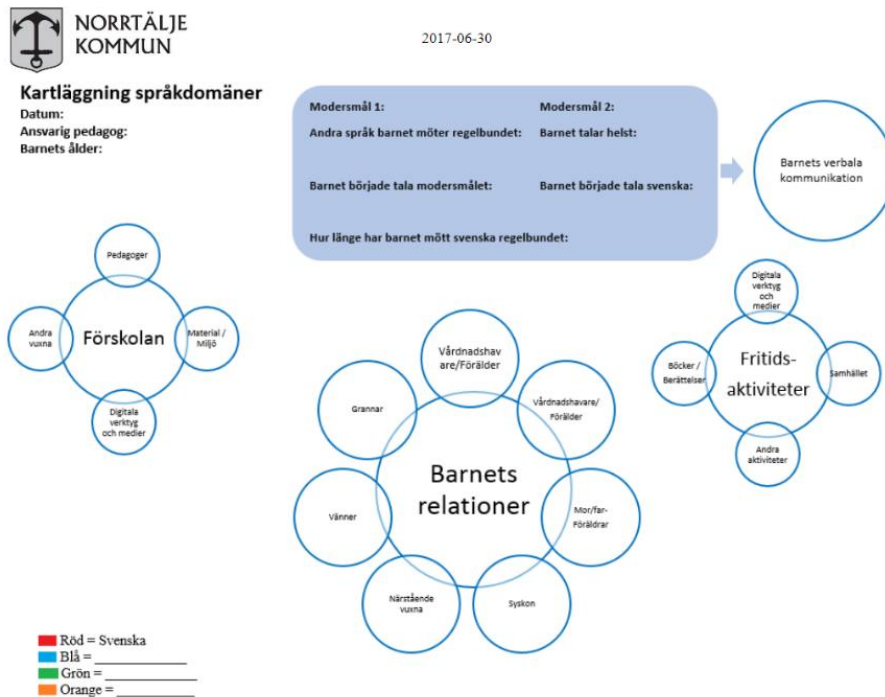
- Vilket/vilka språk använder barnet? Vilket språk skulle ni säga är barnets starkaste? I vilken omfattning? I vilka sammanhang? Vilka språk talas i hemmet och i barnets närhet?
- Finns det andra uttrycksformer som barnet väljer att använda i sin kommunikation? Det kan till exempel vara tecken, bilder, symboler eller estetiska uttrycksformer.
- Vilka är era tankar och önskemål kring ert barns språkutveckling?
- Vad tycker barnet om att leka eller göra hemma? Inomhus/utomhus? Brukar barnet leka med andra barn?

- På vilket sätt tycker barnet om att röra sig? Är hen intresserad av någon speciell idrott eller rörelseaktivitet?
- Tycker barnet om att rita, måla och skapa? Dans eller teater? Hur visar hen det?
- Vad tycker barnet om att lyssna på musik eller att sjunga? Gillar hen någon speciell musik eller sång?
- Är barnet intresserad av siffror, antal och att räkna? Hur visar hen det?
- Vad tycker barnet om att lyssna på sagor och berättelser? Finns det någon favoritbok/saga?
- Är barnet intresserad av bokstäver, språkljud och skriftspråk? Hur visar hen det?
- På vilket sätt använder sig barnet av digitala verktyg? Vilka verktyg och till vad?

Förslag på underlag i form av tankekarta för kartläggning av språkdömainer

Handledning kartläggning av barns språkdömainer

Kartläggningen av barnets språkdömainer kan ske i samband med introduktions- eller utvecklingssamtal och tillsammans med barnets vårdnadshavare. För att säkerställa att varje barn ges likvärdiga förutsättningar är det viktigt att den görs på samtliga barn i barngruppen.

Syftet är att ta reda på mer om barnets språkliga erfarenheter för att kunna ta tillvara dessa och ge en breddare bild av barnets språkliga förutsättningar. Det språkutvecklande arbetssättet bör återspegla det resultat som kartläggningen visar, både på individ och gruppnivå. De enskilda barnens språkliga erfarenheter, kompetenser och förutsättningar bildar grunden för det språkutvecklande arbetssättet i barngruppen.

Steg 1 –Innan samtalet

Pedagogerna skriver i uppgifterna datum, ansvarig pedagog och barnets ålder vid kartläggningens tillfälle. Efter detta väljs färg för de språk som barnen möter i sin vardag (längst ner till vänster). Röd färg är alltid svenska. Notera att vissa

barn kan ha uppemot 4 - 5 språk de möter i sin vardag, eller fler. Det är viktigt att varje språk är representerat med en egen färg. Det kan även vara bra att notera språk som inte är barnets modersmål – men som barnet möter ofta, via till exempel släktingar eller i andra sammanhang. Om det under samtalet med vårdnadshavare framkommer att barnet möter språk som ni inte tidigare kände till ges detta språk en ny färg. Nu i fylls förskolans del av kartläggningen, bubblan färgläggs utifrån de språk som förekommer under barnets dag på förskolan. Färgerna ska visa på hur stor del av dagen som barnet möter ett eller flera språk. Om barnet nyligen har börjat förskolan kan denna del vara svår att fylla i, lämna då denna bubbla blank.

Steg 2 – Under samtalet med vårdnadshavare

Tillsammans med vårdnadshavare inleds samtalet med att gå igenom barnets erfarenheter i mittenrutan. Börja med att notera barnets modersmål under rubrikerna modersmål 1 och modersmål 2. Modersmål är det barnet har mött sen den första tiden i livet, och som är ett levande språk i hemmiljön. Resterande språk fylls i under "Andra språk som barnet möter regelbundet". Det är viktigt att vi får reda på vilket språk barnet föredrar, och hur lång tid barnet har mött svenska. Ni sammanfattar sedan mittenrutan med färg i "barnets verbala kommunikation "

Fortsätt med bubblorna "Barnets relationer" och "Fritidsaktiviteter". Försök att uppskatta hur mycket barnet använder sig av/möter respektive språk, och fyll i färg motsvarande detta. Samma språk som representeras i mittenrutan ska synliggöras med färg i bubblorna. Bubblor som inte är aktuella lämnas tomma. I denna handledning finns tre exempel som kan fungera som stöd inför kartläggningen.

Viktigt att tänka på

- Kartläggningen genomförs på samtliga barn i barngruppen.
- Att barnet kan möta flera språk med regelbundenhet, till exempel via släktingar, även om barnets modersmål är svenska.
- Kartläggningen bör följas upp genom en ny kartläggning minst två gånger under barnets tid i förskolan.

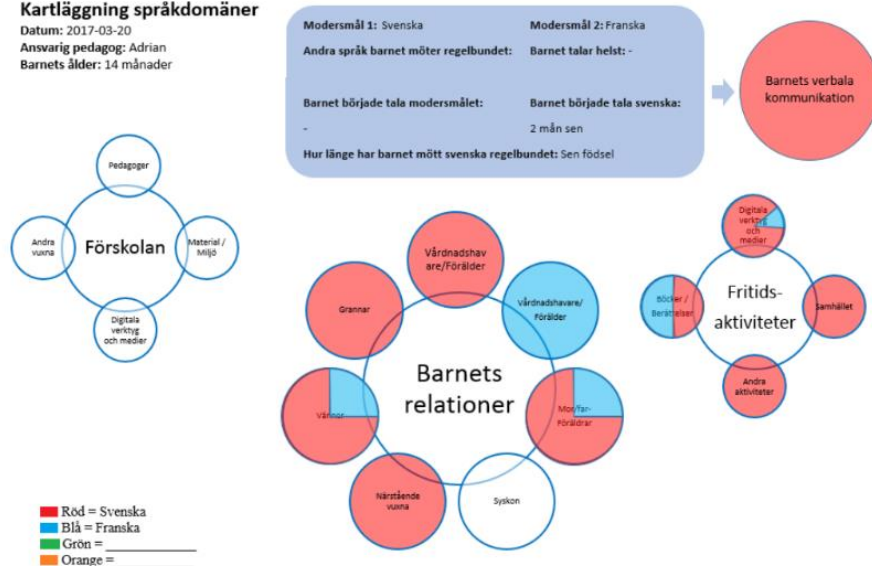
EXEMPEL 1

Kartläggning språkdomäner

Datum: 2017-03-20

Ansvarig pedagog: Adrian

Barnets ålder: 14 månader

Diskussionsfrågor

- Vilka likheter och skillnader kan ni se i barnens språkliga erfarenheter?
- Hur kan barnets förutsättningar påverka dess språkutveckling i svenska och sitt/sina modersmål?
- Hur skulle ni organisera och utveckla det språkliga stödet (både svenska och andra språk) till respektive barn?
- Hur kan ni ta tillvara barnens olika erfarenheter och förutsättningar för det språkutvecklande arbetssättet i barngruppen?

Mall för tankekartan samt fler exempel återfinns i dokumentet Handledning kartläggning av barns språkdomäner.

Bilaga 2

Vad säger lagen?

Språklag (2009:600)

Svenska språket

4 § Svenska är huvudspråk i Sverige.

5 § Som huvudspråk är svenskan samhällets gemensamma språk, som alla som är bosatta i Sverige ska ha tillgång till och som ska kunna användas inom alla samhällsområden.

6 § Det allmänna har ett särskilt ansvar för att svenskan används och utvecklas.

De nationella minoritetsspråken

7 § De nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

8 § Det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken.

Det svenska teckenspråket

9 § Det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja det svenska teckenspråket.

Språkanvändningen i offentlig verksamhet

10 § Språket i domstolar, förvaltningsmyndigheter och andra organ som fullgör uppgifter i offentlig verksamhet är svenska.

I annan lag finns särskilda bestämmelser om rätt att använda nationella minoritetsspråk och annat nordiskt språk.

När det gäller skyldigheten för domstolar och förvaltningsmyndigheter att anlita tolk och att översätta handlingar finns det särskilda bestämmelser.

11 § Språket i offentlig verksamhet ska vara vårdat, enkelt och begripligt.

12 § Myndigheter har ett särskilt ansvar för att svensk terminologi inom deras olika fackområden finns tillgänglig, används och utvecklas.

Svenskan i internationella sammanhang

13 § Svenska är Sveriges officiella språk i internationella sammanhang.

Svenskans ställning som officiellt språk i Europeiska unionen ska värnas.

Den enskildes tillgång till språk

14 § Var och en som är bosatt i Sverige ska ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda svenska. Därutöver ska

1. den som tillhör en nationell minoritet ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda minoritetsspråket, och

2. den som är döv eller hörselskadad och den som av andra skäl har behov av teckenspråk ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda det svenska teckenspråket.

Den som har ett annat modersmål än de språk som anges i första stycket ska ges möjlighet att utveckla och använda sitt modersmål.

Skollag (2010:800)

3 kap. Barns och elevers utveckling mot målen

2 § /Träder i kraft 1:2022-07-01/ Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

8 kap. Förskolan

10 § Förskolan ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

12 a § En hemkommun som ingår i ett förvaltningsområde enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska erbjuda barn, vars vårdnadshavare begär det, plats i förskola där hela eller en väsentlig del av utbildningen bedrivs på finska, meänkieli respektive samiska.

Vårdnadshavare som ansöker om förskoleplats för sitt barn ska tillfrågas om de önskar plats i sådan förskola som avses i första stycket. *Lag (2018:1368).*

Bilaga 3

Definitioner

Modersmål är det eller de språk som barnet lär sig först och som används i hemmet när barnet växer upp. Begrepp som kan användas är hemspråk.

Förstaspråk är det språk som personen använder som sitt primära kommunikationsspråk.

Andra språk är ett språk som barnet lär sig efter sitt första språk, men fortfarande i en naturlig miljö där språket talas. Det kan t ex vara ett barn som flyttar till ett land där det talas ett annat språk eller ett barn som börjar i svensk förskola utan att svenska talas i hemmet.

Främmande språk används för språk som endast har lärts in genom undervisning, där man inte befinner sig i en miljö där språket används naturligt.

Flerspråkighet kan definieras på olika sätt, med utgångspunkt både i färdighet, mängd eller identitet. Vi väljer att enkelt benämna alla barn som har minst ett av vardera första språk och andra språk, som flerspråkiga.

Minoritetsspråk är språk som enligt svenska lag är definierade med särskilda rättigheter för att skyddas och främjas. Minoritetsspråken i Sverige är finska, meänkieli, samiska, romani chib och jiddisch.

I språkutvecklingen kan man skilja på vardagsspråk och kunskapsrelaterat språk. *Vardagsspråket* utvecklas muntligt och spontant i de vardagliga sammanhang barnet ingår. Barnet lär sig vardagsspråket genom att smaka, titta, känna, leka, härma och prova ord tillsammans med familjen och andra de träffar. För flerspråkiga barn tar det ofta 1 - 2 år att lära sig ett nytt vardagsspråk, enligt Skolverkets text "[Greppa språket](#)".

Kunskapsrelaterat språk, i litteraturen även omnämnt som *skolspråk*, lär man sig aktivt i sammanhang där man pratar om olika ämnen. Det kunskapsrelaterade språket är skapat av forskare och andra som är aktiva inom olika ämnesfält och gör att vi kan prata om saker på ett mer specifikt sätt. Det kunskapsrelaterade språket växer fram i processer där barnen får utforska, benämna och skapa mening. Det kunskapsrelaterade språket är ofta abstrakt, det generaliserar och kategoriserar och det behövs för att man ska kunna argumentera och reflektera. För flerspråkiga barn tar det ofta ca 6 - 8 år att lära sig ett nytt kunskapsrelaterat språk, enligt samma text som ovan.

Transspråkande kan förklaras som att man använder alla sina språk växelvis för att kommunicera och förstå sin omvärld. Det viktiga är att kommunikationen flyter oavsett vilka språkliga resurser som används. I förskolan kan det innebära att vi lyfter in ord och uttryck från olika språk i våra samtal men också att vi använder kroppsspråk, tecken, bilder och andra sätt att kommunicera.

Transspråkande används som en metod i förskolan för att skapa mångspråkiga miljöer och normalisera språkliga olikheter, för att utveckla det kunskapsrelaterade språket och för att skapa förutsättningar att utvecklas kognitivt även om man inte har svenska som modersmål. Det blir ett strategiskt användande av alla barnets resurser och lyfter fram alla språk som lika viktiga.

I en *interkulturell förskola* får många kulturer mötas och förståelse skapas mellan kulturerna. Det är just mötet mellan kulturerna som är det centrala. Begreppet kan jämföras med det mer begränsade begreppet mångkulturell. Ett interkulturellt förhållningssätt förutsätter en nyfikenhet, öppenhet och dialog kring kulturer, normer och tolkningar, även sina egna. Läs gärna mer på [skolverket.se](https://www.skolverket.se).